

SMITTEVERN-NYTT

FAGLIG FORUM FOR HELSESYKEPLEIERE
SOM ARBEIDER MED SMITTEVERN

Årgang 19, nummer 4

Desember 2021

100 ÅRS JUBILEUM FOR BCG VAKSINEN I 2021

Bacille Calmette-Guerin -BCG vaksinen er verdens eldste godkjente vaksine som fortsatt er i produksjon. 10. juli 2021 var det 100 år siden vaksinen ble brukt på mennesker (et spedbarn) for første gang for å beskytte mot tuberkulose. I 1924 begynte masseproduksjonen av tuberkulosevaksinen i Paris under navnet BCG og siden har milliarder av mennesker blitt BCG vaksinert. Men det hele startet allerede i 1908. Les om hvordan BCG vaksinen ble oppdaget og utviklet; <https://www.pasteur.fr/en/research-journal/news/bcg-vaccine-first-tuberculosis-vaccination-took-place-century-ago>

Selv om effekten av BCG varierer, har vaksinen ført til en ekstraordinær nedgang TB -tilfeller over hele verden, spesielt ved å redusere spedbarnsdødelighet på grunn av alvorlige former for TB. BCG-vaksinen har en sterk evne til å sette i gang reaksjoner i det medfødte immunforsvaret og BCG -administrasjon hos barn under 5 år gir en god beskyttelse mot alvorlige former for tuberkulose; hjernehinnebetennelse, spredt sykdom (milliær-TB) og lunge-TB. Som kjent avtar imidlertid beskyttelsen over tid for ungdom og voksne.

Studier har vist at eksponeringen for ikke-tuberkuløs mykobakterier (NTM), før vaksinasjon kan forstyrre effekten av BCG, og vaksine effekten kan også reduseres ved pre-eksponering for helminter/parasittorm. Det har vært ulike strategier i verden for å få forbedre BCG effekten ved blant annet revaksinerings og ulike sub-enhet vaksiner, men fortsatt mangler vi kunnskap og identifisering av de mest relevante antigenene som er avgjørende for utvikling av optimale sub-enhet vaksiner eller eventuelt fremtidig RNA vaksiner.

Kilde: [Int J Tuberc Lung Dis 26\(8\):611-613](#)

I artikkelen under kan du også lese mer om diskusjonen rundt BCG-vaksinenes mulige beskyttende effekt mot Covid-19. <https://forskning.no/covid19-vaksiner/forskere-har-fortsatt-tro-pa-at-bcg-vaksine-kan-hjelpe-mot-covid-19/1869317>

I dette nummeret:

1. BCG, Malariavaksine. Herpes zoster, HIV
2. Virus på reisefot, Omikron, Vaksinedagene FHI

NY MALARIAVAKSINE – MOSQUIRIX®

Vaksinen Mosquirix, også kjent som RTS,S, er utviklet av legemiddelfirmaet GlaxoSmithKline (GSK) og er den første malariavaksinen som har gjennomgått en vellykket fase 3-studie.

Vaksinen skal gis til barn i alderen 6 uker til 17 måneder. Vaksinen skal kun benyttes i områder med malaria falciparum og etter nasjonale anbefalinger. Grunnvaksineringen består av 3 dose á 0,5 ml som skal gis med 1 måneds mellomrom. Boosterdose 18 måneder etter dose tre. Vaksinen kan forhindre 4 av 10 tilfeller av malaria og 3 av 10 alvorlige tilfeller

Europeisk legemiddelverk EMA skriver følgende om [Mosquirix](#).

[WHO anbefaler vaksinen til barn i Sub-Sahara Afrika](#) som er i risiko for å bli smittet med malaria falciparum.

Les mer om malaria og vaksinen på siden til [GSK](#)

QUIZ HERPES ZOSTER - HELVETESILD

Hva vet du egentlig om herpes zoster? Kan du skille fakta om herpes zoster fra vanlige pasientoppfatninger og feilinformasjon/myter? Ta en 5 spørsmål quiz [her](#)

VERDENS AIDSDAG AVHOLDT 1. DESEMBER

I år er det 25 år siden den effektive hivbehandlingen kom. I 1996 kom medisinerne som revolusjonerte hivbehandlingen og gjorde at hiv-infeksjon ikke lenger var en sikker dødsdom. Men allikevel har ca. 36,3 millioner mennesker dødd av sykdommen ifølge [WHO](#). Det er anslått at 37,7 millioner er hiv positive hvorav ¾ er lever i WHO's Afrika region.

Det dødelige hiv-viruset sprer seg blant homofile og sprøytenarkomane på 80- og 90-tallet. I Norge dør etter hvert 650 personer av sykdommen aids. Hør podcasten [AIDS-epidemien – hele historien](#)

Figur 1. Hivtilfeller i Norge mellom 1985 og 2020 etter kjønn.

[Meldte hiv-tilfeller 1985-2020](#)

AKTUELL NETTSTEDER

- Folkehelseinstituttet www.fhi.no
- NSF's landsgruppen av helsesykepleiere www.sykepleierforbundet.no
- The International Union Against Tuberculosis and Lung Disease (The Union) www.theunion.org
- WHO's disease outbreak news www.who.int/csr/don/en/
- The International Society of Travel Medicine (ISTM) www.istm.org

AKTIVITETSKALENDER 2022

KORONA PANDEMIEN

- **E-kurs:** Nasjonal digital opplæring i koronavaksiner [Arr Hdir / FHI](#)
- **E-kurs:** Nasjonal Smittesporingsopplæring [Arr. Hdir / FHI](#)

REISEMEDISIN / VAKSINASJON

- **16. – 18. mars** Northern European Conference on Travel Medicine (NECTM8), Rotterdam, Nederland. Arr: https://mkon.nu/nectm_8

TUBERKULOSE

- **24. mars** Tuberkulosedagen markeres med digital halvdagskonferanse i regi av FHI

MIGRASJONSHELSE

- **E-kurs:** Migration and Health for Health Professionals. Arr. [ECDC](#)

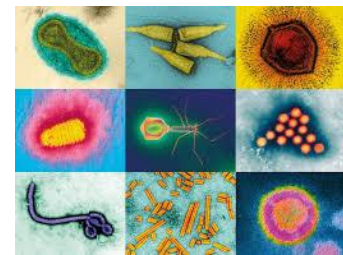
Faglig forum for helsesykepleiere som arbeider med smittevern

Ønsker du å få tilsendt Smittevern-nytt? Send en e-post til redaktøren:

mone.kildal@bga.oslo.kommune.no

VIRUS PÅ REISEFOT – NY SPENNENDE BOK

Lege Eystein Hellstrøm Hoddevik har skrevet boken Virus på reisefot. I denne populærvitenskapelige og underholdende boken får du bli med på virusenes utrolige reise og lære mer om hva de består av, hvordan de smitter og lager sykdom, og hva som skjer når et virus inntar kroppen. Virus er enten på reisefot eller så holder de på å pakke bagasjen. De er avlet for å spre seg, og de nøler ikke med å legge ut på langferd mellom kontinentene som usynlige og reiselystne blind-passasjerer. HIV, kopper, rabies, polio, norovirus, vorter, hepatitt, herpes, zika, ebola, influensa og covid-19 har fått plass i boken. Du kan blant annet lese om den norske sjømannen som brakte HIV til Norge allerede i 1962, og om Ola Olsen som på grunn av polio lå 26 år i en vippeseng. Kilde: [Cappelen Damm](#)

MUTERT KORONAVIRUS OGSÅ PÅ REISEFOT

Da har vi fått Omikron B.1.1.529 mutert SARS CoV-2 variant både i Norge og pr nå 27 andre land i verden med det første kjente tilfellet i Sør-Afrika 9. november. Det er foreløpig lite vi vet om denne muterte varianten, men som kjent har strengere tiltak blitt iverksatt flere steder også her hjemme. For reisende er det viktig å holde seg oppdatert og å laste ned UD's app «[Reiseklar](#)», men det beste rådet i denne perioden er å unngå unødvendige utenlandsreiser som feriereiser faktisk er. Se WHO's råd for internasjonale reise i forbindelse med SARS CoV-2 Omikron variant [her](#)

FOREDRAG FRA VAKSINASJONSDAGEN 2021 FHI

FHI avholdt felles digitale Vaksinasjon- og smitteverndager i september. Undertegnede holdt foredraget «Reiser i kjølvannet av pandemien» hvor ulike problemstillinger med utenlandsreiser ble belyst i forhold til blant annet vaksinasjon, innreiseregler med «Fit-to-fly» attest med negativ covid-19 test før avreise/innreise. Noen endringer har skjedd siden foredraget ble holdt, men det meste er fortsatt aktuelt.

Ønsker du å se foredragene har du mulighet å se dem [her](#).

[Our World i Data](#) har statistisk oversikt over blant annet covid-19 vaksinasjonen i verden.